

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Škola:

Základní škola Veselí nad Lužnicí, Čs. armády 210, okres Tábor

Ředitelka školy:

Mgr. Ilona Vránková

Školní metodik prevence rizikového chování:

Mgr. Dana Nováková

Mgr. Filip Heyduk

OBECNÁ USTANOVENÍ:

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z **vyhlášky č. 27/2016 sb.**

*Jedním z vážných problémů, které je třeba řešit a předcházet jim, je **školní neúspěšnost**. Jeho řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat výchovná poradkyně, metodik prevence, třídní učitel či kterýkoli pedagogický pracovník pověřený vedením školy. Ve spolupráci s třídním učitelem se zjišťují a vyhodnocují příčiny neúspěchu. V případě potřeby může být vypracován „Plán pedagogické podpory“.*

1. VYMEZENÍ PROBLÉMU ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI A MOŽNÉ PŘÍČINY

1.1 Neúspěchem ve škole mohou být ohroženy:

- ✓ děti se speciálně vzdělávacími potřebami
- ✓ děti, které nastoupily do školy
- ✓ žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- ✓ žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- ✓ žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- ✓ žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- ✓ žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Příčinou neúspěšnosti mohou být individuální rozdíly v osobnosti žáků, jejich motivace a výkonnosti, ale také rodinná výchova. Školní úspěšnost i neúspěšnost je ovlivňována jednak osobností žáka, tak nemotivujícím rodinným zázemím. Žáci jsou často ohroženi sociálně nežádoucími jevy, mají problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole. Neprospěch tedy je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat a podchytit.

Neúspěch ve škole se může projevit závadovým chováním – **porušováním školního řádu, záškoláctvím, problematickým postavením v třídním kolektivu**. V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce spolu s třídním učitelem a vyučujícím daného předmětu projedná na schůzce ve škole se zákonnými zástupci neprospívajícího žáka jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení. V případě potřeby či zájmu je nabídnuto neprospívajícímu žákovi a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP a SVP.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

1.2 Problémy žáka ve vyučovací hodině

- ✓ nenosí pravidelně pomůcky do hodin
- ✓ nerozumí výkladu
- ✓ neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- ✓ nestíhá zapisovat podle výkladu
- ✓ nedokáže určit, co je podstatné
- ✓ neumí se soustředit
- ✓ opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

1.3 Problémy s domácí přípravou

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- ✓ slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- ✓ nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- ✓ neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- ✓ problémy komunikace s vyučujícím
- ✓ strach z vyučujícího
- ✓ obava sdělit, že něčemu nerozumí
- ✓ neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- ✓ nejeví zájem o výuku, v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících

1.4 Ostatní problémy negativně ovlivňující studium

- ✓ dlouhodobé zdravotní problémy
- ✓ změna bydliště, dojíždění
- ✓ problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- ✓ stres z neprospěchu
- ✓ útoky před problémy
- ✓ problémy v sociálním prostředí vrstevníků

2. FORMY PRÁCE S NEÚSPĚŠNÝMI ŽÁKY

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- ✓ snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- ✓ úzce spolupracujeme s PPP, SPC a rodiči
- ✓ pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- ✓ uplatňujeme individuální přístup k žákům a posilujeme motivaci žáků
- ✓ nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo před vyučováním
- ✓ pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- ✓ v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- ✓ zadáváme pravidelné úkoly vycházející ze stanoveného obsahu učiva
- ✓ užíváme podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- ✓ používání podpůrných pomůcek při práci – přehledy, tabulky, kalkulačky...

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

- ✓ **Poskytování podpůrných opatření prvního stupně**
- ✓ **Plán pedagogické podpory** = vzniká z iniciativy učitele jednotlivých předmětů, může mít omezenou platnost nebo může být využíván po delší časové období, musí být pravidelně vyhodnocován, má ho u sebe učitel, který PLPP tvořil
- ✓ **Individuální vzdělávací plán**
- ✓ **Podpůrné opatření v rámci 2. – 5. stupně** = tvoříme ho na základě doporučení PPP, po podpisu informovaného souhlasu a podání žádosti zákonným zástupcem
- ✓ **Předmět speciálně pedagogické péče nebo pedagogická intervence**
- ✓ **Asistent pedagoga** = personální podpora je vždy daná doporučením PPP

3. JAK POSTUPOVAT PŘI ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

3.1 Nástup žáka do školy

A) Oblast prevence

- ✓ Co nejdelší motivace = zažívání příjemných věcí a úspěchu, hodnocení žáků vzhledem k jejich osobnímu pokroku, nesrovnávat s nastavenou laťkou, každé dítě je na školu jinak připraveno, pokud dítě začne selhávat, je třeba zjistit, proč selhává a podpořit ho
- ✓ Spolupráce s okolními MŠ = již několik let na škole probíhají setkání budoucích prvňáků (adaptace na školní prostředí), docvičení potřebných dovedností
- ✓ Komunikace s rodiči = rodičům je nutné vše vysvětlit, komunikovat s nimi

B) Oblast intervence

- ✓ Dítě selhává = je nutné upravit vyučovací metody
- ✓ Spolupráce s rodiči = všechny postupy je vhodné vysvětlit rodičům, aby mohli podobně přistupovat k dětem doma při přípravě na vyučování
- ✓ Pokračující selhávání = nutná přesná diagnostika příčin problému – konzultace se školním psychologem, vyšetření v PPP, SPC

3.2 Přestup žáka na druhý stupeň

- ✓ Dopřát čas na adaptaci
- ✓ Komunikace mezi učiteli 1. a 2. stupně = předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- ✓ Adaptační kurzy = vždy na začátku září, učitel své žáky lépe pozná, společně zažijí něco příjemného, což podpoří vzájemnou důvěru

3.3 Změna školy

- ✓ Změna školy = znamená změnu školního vzdělávacího programu
= ne znamená to, že je povinností učitelů žáka vše doučit (za změnu školy je odpovědný rodič), ale je vhodné žákovi vytvořit podpůrnou síť – komunikace učitel – rodič – žák – informovanost, jak žák zvládá adaptaci atd.

3.4 Nemoc, zvýšená omluvená absence

- ✓ Nemoc = při dlouhodobé nemoci je třeba s rodinou žáka úzce spolupracovat, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy (plán doplnění učiva a přezkoušení)
- ✓ Absence žáka = sledovat, zda se nejedná o krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, a zda nejsou pravidelně v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen nebo zda se nejedná jen konkrétní dny v týdnu, kdy se žák vyhýbá konkrétnímu předmětu

3.5 Změna situace v rodině

- ✓ Jiná situace v rodině = lze pomoci pouze, pokud dobře známe situaci a panuje mezi žákem, rodiči a vyučujícím vzájemná důvěra
= sledujeme nejen velmi slabé žáky, ale také ty, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí, zhoršilo se chování
= v případě potřeby je vhodné rodičům doporučit odbornou pomoc – např. školního psychologa ve škole nebo mimo školu

3.6 Špatná sociální situace

- ✓ Sociální situace žáka = třídní učitel by měl mít představu o sociální situaci rodin svých žáků a v případě potřeby poskytnout pomoc a podporu
= je nutné ohlídat, aby se dítě nestalo terčem posměchu nebo jiného rizikového chování
= v případě přetrvávajících problémů kontaktovat OSPOD
= lze nabídnout spolupráci s neziskovými organizacemi

3.7 Rizikové chování žáka

- ✓ Rizikové jevy = školní neúspěšnost je často úzce spjata i s chováním žáka ve škole
= klást důraz na prevenci a osvětu v oblasti sociálně-patologických jevů
= v případě prokázání závažného chování postupovat dle školního řádu a krizového plánu školy

Vypracoval: Mgr. Filip Heyduk (metodik prevence) ve Veselí nad Lužnicí